

Promemoria

Förslag om nya energipolitiska mål

Klimat- och näringslivsdepartementet
Energienheten
December 2023

1 Inledning

Sveriges konkurrenskraft och välfärd bygger på tillgång till fossilfri energi till konkurrenskraftiga priser. För att klara klimatmålen och möjliggöra den gröna omställningen behöver Sverige ta ytterligare steg vad gäller elektrifiering av industrin och transportsystemet. Med den elektrifiering som samhället står inför väntas elbehovet i Sverige öka kraftigt.

För att kunna möta samhällets ökade behov av el och samtidigt säkerställa god försörjningstrygghet krävs därför en omfattande utbyggnad av elproduktionskapacitet, elnät och lagringsmöjligheter. Utvecklingen av energisystemet behöver ske samtidigt som det pågår annan viktig samhällsutveckling, exempelvis inom totalförsvaret. Utvecklingen av energisystemet behöver också ske på ett kostnadseffektivt sätt för samhället, med hänsyn till bl.a. hushållens ekonomi. För att möta dessa utmaningar avser regeringen att lägga fram en proposition om ny energipolitisk inriktning.

Denna promemoria behandlar de mest centrala delarna i den kommande energipolitiska inriktningspropositionen, vilka utgörs av planeringsmål och leveranssäkerhetsmål för elsystemet samt en bedömning om att det finns behov av att se över nuvarande energieffektiviseringsmål.

2 Planeringsmål för elsystemet

Förslag: Planeringen av det svenska elsystemet ska ge förutsättningar att leverera den el som behövs för en ökad elektrifiering och för att möjliggöra den gröna omställningen.

Bedömning: Regeringen ser för närvarande att Sverige bör planera för att kunna möta ett elbehov om minst 300 TWh år 2045.

Skälen för förslaget och bedömningen: En kraftig utbyggnad av elsystemet behövs för att nå klimatmålen och möjliggöra den gröna

omställningen. Det kräver beslut och åtgärder av en rad aktörer i samhället, såsom statliga myndigheter, kommuner, kraftbolag, nätföretag, kunder, utvecklare och finansörer. Ett långsiktigt planeringsmål tydliggör energipolitikens ambition när det gäller elsystemets utveckling och underlättar omställningen genom att minska osäkerheten i samband med investeringsbeslut.

Statens energimyndighets (Energimyndighetens) senaste långsiktiga scenarier över energisystemet (mars 2023) visar en potentiell elanvändning per år på 214–320 terawattimmar år 2045. Initialt bör planeringen utgå från en utveckling av elbehovet i linje med dessa scenarier, med särskilt beaktande av den betydande osäkerheten i den långsiktiga utvecklingen av elbehovet. Den förväntade ökningen i elanvändningen är en följd av elektrifieringens stora betydelse för klimatomställningen i kombination med den expansion av svensk industri som möjliggörs av omställningen. Hur stor elanvändningen slutligen blir kommer bland annat att bero på hur många industrisatsningar som blir av, vilket i sin tur bland annat beror på tillgången till el till konkurrenskraftiga priser.

Att bedöma Sveriges framtida elbehov är förknippat med osäkerheter. Därför följer regeringen noggrant hur myndigheter och andra aktörer löpande bedömer det framtida elbehovet. För att säkerställa en effektiv och ändamålsenlig politik i linje med planeringsmålet kan regeringen behöva ompröva och precisera den kvantitativa bedömningen. Det är viktigt att elbehovet täcks på rätt plats geografiskt och tar i beaktande de osäkerheter som finns kring vilka projekt som realiserar.

Planeringsmålet ska regelbundet följas upp baserat på underlag från berörda myndigheter. Uppföljningen ska inkludera en bedömning av om insatserna för att nå målet är tillräckliga och vid behov ge förslag på ytterligare åtgärder för att målet ska nås. I uppföljningen bör det även ingå en bedömning av om nivån på den kvantitativa bedömningen behöver justeras utifrån förändrade förutsättningar i Sverige och i omvärlden. I uppföljningen bör en tidsmässig nedbrytning av den kvantitativa bedömningen göras. Uppföljningen bör bygga vidare på det pågående uppdraget om en myndighetsgemensam uppföljning av samhällets elektrifiering (I2022/01060) och på Energimyndighetens och Affärsverket svenska kraftnäts (Svenska kraftnät) långsiktiga scenarier som uppdateras vartannat år.

För att lyckas bygga ut och utveckla elsystemet utifrån samhällets behov och i en takt som möjliggör klimatomställningen och som stärker svensk konkurrenskraft behövs ökad samordning och samverkan mellan berörda aktörer för att uppnå mer effektiva plan- och tillståndsprocesser och tidig hantering av målkonflikter. Regeringen föreslår därför bland annat i budgetpropositionen för 2024 att medel anvisas för nationella, regionala och lokala insatser för energiplanering, samt att utökade medel anvisas för tillståndsprovning hos Naturvårdsverket, domstolarna och länsstyrelserna. Regeringen har även tillsatt Miljö- och klimatutredningen (KN 2023:2). En utvecklad energiplanering ligger även till grund för en bedömning av vad planeringsmålet innebär för olika län.

Svenska kraftnät bör få ett förtydligt ansvar för att med utgångspunkt i ett elförsörjningsperspektiv samordna den långsiktiga planeringen av det nationella elsystemet. Svenska kraftnät bör även få i uppdrag att analysera,

bedöma och informera om var nya anslutningar av produktion av el och flexibilitetsresurser bör ske för att uppnå en effektiv elförsörjning. Den utredare som biträder Klimat- och näringslivsdepartementet med att se över myndigheters uppgifter och ansvar inom energiområdet har i en delrapport (KN2023/04160) föreslagit att det vid Svenska kraftnät ska finnas ett samordningsorgan för elsystemets långsiktiga utveckling (*Elförsörjningsrådet*) där Energimyndigheten och Energimarknadsinspektionen samt representanter för regionnätsföretagen och elproducenter ingår. Förslaget bereds inom Regeringskansliet.

Energimyndigheten bör få ett förtydligt ansvar för samordning inom andra delar av energisystemet som påverkar elektrifieringen med utgångspunkt i ett energisystemperspektiv. Energimyndigheten bör också få ett förtydligt ansvar för bedömning av hela samhällets behov av energi inklusive totalförsvarets behov.

Energimarknadsinspektionen bör få ett förtydligt ansvar att sammanställa, analysera och utveckla arbetet med elnätbolagens nätutvecklingsplaner.

Den regionala nivån är viktig i den utvecklade energiplaneringen och sätter nationella mål och underlag i ett regionalt sammanhang för ökat genomslag i plan- och tillståndprocesser, samtidigt som regional och lokal kunskap blir viktiga underlag till nationell energiplanering. Länsstyrelserna har en central roll för att samordna arbetet med att utveckla den regionala energiplaneringen i syfte att stärka genomförandet av energi- och klimatpolitiken regionalt och lokalt. En utvecklad energiplanering bidrar till att nå klimatmålen, näringslivsutveckling och ett samhälle med ökad motståndskraft.

Det finns behov av en bredare samverkan mellan fler berörda statliga myndigheter i syfte att utifrån ett energisystemperspektiv verka för genomförandet av de energipolitiska målen samt identifiera och genomföra myndighetsgemensamma insatser. Samverkan och erfarenhets- och kunskapsutbyte med den regionala nivån är viktig. Den regionala nivån i sin tur samverkar med kommunerna.

3 Leveranssäkerhetsmål för elsystemet

Förslag: Det svenska elsystemet ska ha förmågan att leverera el där efterfrågan finns, i rätt tid och i tillräcklig mängd, i den utsträckning det är samhällsekonomiskt effektivt. Omotiverade hinder i elsystemet ska undanröjas för att skapa förutsättningar för en effektiv marknad som främjar konkurrenskraftiga priser.

Bedömning: Svenska kraftnät bör få ett övergripande ansvar för uppföljningen av leveranssäkerhetsmålet och för att vidta eller föreslå nödvändiga åtgärder.

Skälen för förslaget och bedömningen: I ett leveranssäkert elsystem behöver både energin och effekten räcka till, dvs resurstillräckligheten behöver vara god och det gäller så väl energi- som effekttillräcklighet. Enligt den tillförlitlighetsnorm som regeringen beslutat är det samhälls-

ekonomiskt motiverat att produktion och import av el ska kunna täcka det förväntade förbrukningsbehovet av el 99,989 procent av tiden. Ett leveranssäkert elsystem innebär också ett elsystem som är driftsäkert och möjliggör en hög överföringsförmåga. Elsystemet ska ha förmåga till ödrift, vilket innebär att elproduktionsanläggningar fungerar tillsammans med elanvändare i ett geografiskt avgränsat elektriskt nät, utan koppling till det omkringliggande nätet. Elsystemet ska också ha förmåga till dödnätsstart, vilket innebär att starta elnätet från ett helt strömlöst tillstånd. Leveranssäkerheten ska upprätthållas även då ny elförbrukning tillkommer. Ett leveranssäkert elsystem behövs också för att tillgodose totalförsvarets behov av robust och planerbar elförsörjning.

Syftet med att införa ett mål för leveranssäkerhet är att skapa förutsättningar för trygg elförsörjning genom ett effektivt, robust och motståndskraftigt elsystem. Indikatorer som möjliggör kvantifierad uppföljning av målet ska tas fram. Indikatorerna bör inkludera resurstillräcklighet och möjlighet att ansluta ny produktion och förbrukning, överföringskapacitet, driftsäkerhet inklusive förmåga till ödrift och regional effekt samt kostnadsutveckling för slutkund.

När det gäller resurstillräcklighet visar såväl nationella svenska som gemensamma europeiska analyser att risken för effektbrist (förbrukningsfrånkoppling) kan komma att öka i Sverige. Risken hamnar enligt Svenska kraftnäts kortsiktiga marknadsanalys från och med år 2027 över den tillförlitlighetsnorm som regeringen har beslutat. Även Svenska kraftnäts kraftbalansrapport (Kraftbalansen på den svenska elmarknaden) visar att effektbalansen väntas tydligt försämrats under kommande vintrar.

När det gäller möjlighet att ansluta ny produktion och förbrukning har det svenska elsystemet i dag svårt att möta kraftigt ökad efterfrågan på el från såväl befintliga som nya elkunder. Industrier som vill elektrifiera eller öka sin verksamhet, liksom nya produktionsanläggningar, signalerar återkommande att de måste vänta orimligt länge på att få sina elbehov tillgodosedda. Detta riskerar att försena den gröna omställningen och försvåra för företag att etablera sig och växa i Sverige. Det är därför viktigt att utbyggnaden av elsystemet sker på ett sådant sätt att systemet kan tillhandahålla den effekt som krävs för att ansluta nya elförbrukare och elproducenter.

När det gäller överföringskapacitet och driftsäkerhet inträffar det i nuläget regelbundet att systemoperatören Svenska kraftnät, trots intakt nät, sänker överföringsförmågan för att upprätthålla driftsäkerheten vid risk för exempelvis överbelastade ledningar eller spänningskollaps. Elsystemet behöver utvecklas på ett sådant sätt att driftsäkerheten kan upprätthållas utan att denna typ av åtgärd, vilken begränsar tillgången på el och kan ge effekter på elpriset, behöver ske på regelbunden basis.

När det gäller driftsäkerheten bör en rimlig leveranssäkerhet omfatta tillräcklig regional förmåga till ödrift och kapacitet för att snabbt återställa systemet efter ett nätsammanbrott. I en framtid där en större andel av samhällets energibehov är beroende av el kommer det att bli viktigare att snabbt kunna återställa elsystemet efter avbrott. Elsystemet måste kunna leverera el till samhället under samtliga krisnivåer, dvs. under dels ett fredstida normalläge, dels fredstida krissituationer, dels höjd beredskap (skärpt respektive högsta beredskap) och ytterst i krig. Leveranssäkerhetsmålet adresserar samtliga dessa krisnivåer. Energimyndigheten

har ett pågående uppdrag att analysera behoven av energiförsörjning för totalförsvaret. Uppdraget ska utgöra en utgångspunkt för att fastställa behovet av regional självförsörjning av energi och effekt samt förmåga till ödrift. Ett elsystem med förmåga till ödrift gynnar också driftsäkerheten i framtida normalläge.

En god tillgång till el till ett konkurrenskraftigt pris är central för samhällets fortsatta elektrifiering och för näringslivsutvecklingen. Elprisutvecklingen framöver är osäker och nu syns en utveckling med högre kostnader för såväl överföring av el som för de förmågor som behövs för att hålla systemet säkert och stabilt (här kallade stödtjänster och avhjälpande åtgärder). Det är den sammanlagda kostnaden för alla dessa, dvs. el, elnät och stödtjänster och avhjälpande åtgärder, som är viktig för svenska företags konkurrenskraft och för hushållens ekonomi. Det är därför viktigt att befintliga produktionsresurser och elnät kan nyttjas så effektivt som möjligt och att utbyggnaden av elsystemet framöver sker på ett samhällsekonomiskt effektivt sätt.

Prisvolatiliteten på elmarknaden kan försvåra för industrier och energibolag att fatta investeringsbeslut. En alltför stor prisvolatilitet kan vara skadlig för samhälls ekonomin och hämma investeringsviljan, till exempel om elmarknadens aktörer bedömer att de inte har tillgång till verktyg som de behöver för att hantera volatiliteten. I ett leveranssäkert elsystem med god resurstillräcklighet och hög överföringsförmåga finns förutsättningar för att prisvolatiliteten på elmarknaden ska hamna på en hanterbar nivå. Volatiliteten på elmarknaden bör dock följas noga. Regeringen avser att uppdra åt en relevant myndighet att följa prisvolatiliteten på elmarknaden samt att se över om tillräckliga verktyg finns på plats för att marknadens aktörer ska kunna hantera volatiliteten.

Svenska kraftnät bör få ett övergripande ansvar för att följa upp leveranssäkerhetsmålet och identifiera vilka åtgärder som krävs för att målet ska nås på kort och lång sikt. Svenska kraftnäts ansvar bör också innefatta att vidta åtgärder inom ramen för det egna ansvaret, samt identifiera huruvida ansvaret behöver utökas.

Svenska kraftnät har redan i dag ett ansvar för att följa upp energi- och effektsituationen på kort och lång sikt samt att vidta och föreslå åtgärder om situationen inte bedöms vara tillfredsställande. Svenska kraftnäts ansvar kan dock behöva tydliggöras ytterligare. Det ska vara tydligt att Svenska kraftnät har ett ansvar också för den långsiktiga tillräckligheten i det svenska elsystemet. Svenska kraftnät har också i rollen som transmissionsnätets företag och därmed systemansvarig för överföringssystemet ett tydligt ansvar för transmissionsnätets (överföringssystemets) driftsäkerhet, inklusive ansvar för en återuppbyggnadsplan med övervakning och hantering av ödrift.

Det finns också andra aktörer som har betydande roller för att säkra måluppfyllelse. Exempelvis har de systemansvariga för distributionssystemen (DSO) ett ökande ansvar för leveranssäkerheten i sina respektive distributionssystem. Även andra myndigheter har ett ansvar för områden som bidrar till måluppfyllelsen. Exempelvis ansvarar Energimarknadsinspektionen för att ta fram föreskrifter för nätutvecklingsplaner och för att utöva tillsyn över elsystemets och elmarknadens utveckling, inklusive de stödtjänstmarknader som Svenska kraftnät ansvarar för.

Energimyndigheten har ansvar för dimensionering av el för totalförsvarets behov.

Svenska kraftnäts, övriga myndigheters och andra aktörers ansvar och roller i förhållande till de energipolitiska målen bör tydliggöras. Två utredningar som hanterar olika aspekter av ansvarsfördelning och roller har initierats.

4 Energieffektiviseringsmål

Bedömning: Sveriges mål för energieffektivisering bör ses över i syfte att tydligare främja en samhällsekonomiskt effektiv användning av energi och ett effektivt utnyttjande av energisystemet som bidrar till den gröna omställningen.

Skälen till bedömningen: Riksdagen antog 2017 det nuvarande riksdagsbundna målet om att Sverige ska ha 50 procent mer effektiv energianvändning 2030 jämfört med 2005. Målet uttrycks i termer av tillförd energi i relation till bruttonationalprodukten (BNP). Sveriges nuvarande mål för energieffektivisering är inte anpassat för industrins gröna omställning genom elektrifiering eller till målet om 100 procent fossilfri elproduktion 2040. Den nationella politiken för energieffektivisering behöver även anpassas till EU-direktiv som nyligen har omarbetats eller där omarbetning pågår.

Ett effektivt användande av energisystemet är av stor vikt för att hålla nere kostnaderna för hushåll och företag samt bidra till ett robust energisystem med låg påverkan på hälsa, miljö och klimat. Att använda resurser på ett effektivt sätt bidrar till ett hållbart samhälle och ökad konkurrenskraft. Det gäller även för energianvändningen som är grundläggande för samhällets funktion och utveckling. En effektiv energianvändning kan bidra till alla delar av det övergripande målet för energipolitiken som syftar till att förena försörjningstrygghet, konkurrenskraft och ekologisk hållbarhet.

Ett nationellt mål för energieffektivisering bör vara utformat så att det utgör en politisk inriktning för hur mycket energieffektivisering som är ekonomiskt lönsam och tydligt underlättar arbetet med att nå de miljö- och energipolitiska målen samt vilka insatser som är motiverade utifrån ett samhällsekonomiskt perspektiv. Ett mål underlättar uppföljningen av hur effektiv energianvändningen är och uppföljningen av målet kan synliggöra i vilka sektorer det finns störst potential för kostnadseffektiva effektiviseringsåtgärder. Därigenom kan ett mål för energieffektivisering bidra till att prioritera och utforma de mest effektiva åtgärderna.

Det nuvarande riksdagsbundna målet riskerar att stå i konflikt med Sveriges klimatmål om nettonoll-utsläpp senast 2045, eftersom industrins omställning till fossilfrihet bedöms innebära en betydande ökning i tillförd energi. Dessutom påverkar utvecklingen av elproduktionen måluppfyllelsen eftersom målet mäts i tillförd energi, vilken är betydligt större för el från produktionsslag med termiska förluster, såsom kärnkraft i form av kondenskraftverk, jämfört med från förnybara energislag utan termiska

förluster, såsom vatten-, vind- och solkraft. Sveriges nuvarande energieffektiviseringsmål är därmed inte anpassat till elektrifieringen som nu förväntas bli omfattande eller till det nya energipolitiska målet om 100 procent fossilfri elproduktion till 2040 som riksdagen antog 2023.

Däremot finns ofta en tydlig synergi mellan ökad energieffektivitet och klimatmålen. En effektivare användning av fossila bränslen har en direkt klimateffekt. Effektivare användning av fossilfri energi är resurseffektivt och underlättar klimatarbetet genom att energin i stället kan ersätta fossila bränslen i andra processer.

Det nuvarande energieffektiviseringsmålet bör därför ses över samtidigt som utvecklade indikatorer för uppföljning tas fram. Ett energieffektiviseringsmål bör inte motverka den gröna omställningen i industrin, inklusive etableringen av nya industrier, men tydligt styra mot ett samhällsekonomiskt och resursmässigt effektivt nyttjande av energisystemet i alla sektorer. Energimyndighetens pågående uppdrag om en effektiv användning av effekt, energi och resurser (I2022/01393) som redovisas den 15 december 2023 kommer utgöra en grund för översynen tillsammans med underlag för genomförandet av nya EU-direktiv på området, inklusive Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1791 av den 13 september 2023 om energieffektivitet och om ändring av förordning (EU) 2023/955 (omarbetning) (EED) och preliminärt överenskomna omarbetning av direktivet om byggnaders energiprestanda (EPBD). EED innehåller bl.a. ett höjt energieffektiviseringsmål på EU-nivå och nya regler för medlemsländernas indikativa bidrag liksom höjda årliga energiparkrav på medlemsstatsnivå.

5 Konsekvensanalys

De nya föreslagna energipolitiska målen är långsiktiga och alla bedömningar om utvecklingen över längre tidsperioder är förenade med stora osäkerheter. En kontinuerlig analys av utvecklingen behövs. Eventuella styrmedel som behövs för att nå målen behöver utformas på ett samhällsekonomiskt effektivt sätt för att säkerställa att nyttorna överstiger kostnaderna för samhället.

De föreslagna energipolitiska målen bidrar till att uppfylla de klimatpolitiska målen samt det övergripande energipolitiska målet som syftar till att förena försörjningstrygghet, konkurrenskraft och ekologisk hållbarhet.

5.1 Planeringsmål för elsystemet

Regeringen ser för närvarande att Sverige bör planera för att kunna möta ett elbehov om minst 300 TWh år 2045. Den angivna storleken motsvarar elbehovet enligt de planer för omställning och nyetablering som redan i dag finns inom industrin. Det ska ge förutsättningar att leverera den el som behövs för en ökad elektrifiering och att möjliggöra den gröna omställningen. Planeringsmålet innebär en ökad tydlighet avseende den långsiktiga politiska inriktningen vid investeringsbeslut i elproduktion,

elnät, flexibilitet och elanvändning. Planeringsmålet bedöms därigenom få viss styrande effekt, men kommer att behöva kompletteras med andra styrmedel för att uppnås.

I en kraftig expansion av elsystemet är det en utmaning att få elanvändning, elproduktion, flexibilitet och elnät att gå i takt tidsmässigt och geografiskt. Om utbyggnaden inte går i takt med en ökad elanvändning kan det uppstå begränsningar i elsystemet och omvänt kan en överutbyggnad på fel plats fördröja för konsumenterna. Ett planeringsmål ger en gemensam riktning som bidrar till förbättrade förutsättningar för att utbyggnaden ska kunna gå i takt, vilket är samhällsekonomiskt fördelaktigt.

Ett kraftigt expanderande elsystem kan komma att få konsekvenser för möjligheten att uppfylla andra samhälls- och miljömål. För att klara denna expansion behövs effektiva plan- och tillståndprocesser. Utvecklade kunskaps- och planeringsunderlag kan bidra till detta. En utbyggnad av elsystemet i linje med planeringsmålet kommer att kräva stora investeringar. Görs inte investeringarna kommer det att vara svårare att nå klimatmålen samtidigt som möjligheten till näringslivsutveckling minskar, vilket i sin tur kan innebära stora kostnader och uteblivna möjligheter för samhället.

Risken för att planeringsmålet leder till en större utbyggnad av elsystemet än vad som kommer efterfrågas behöver vägas mot risken för utebliven möjlighet till näringslivsutveckling. Med tanke på den stora omställning som sker i omvärlden är det rimligt att anta att det kommer finnas stor efterfrågan på el från nya näringslivsprojekt även om vissa av de projekt som i dag planeras inte skulle bli av. Planeringsmålet behöver dock regelbundet följas upp och vid behov revideras för att styra mot en ändamålsenlig storlek på elsystemet. Detta i nära samarbete med näringslivet.

Utbyggnaden av elproduktionen och elnätet samt utrustning för att möjliggöra flexibilitet finansieras av elkunderna via elpriset, tariffer och egna investeringar. Hur stora kostnaderna blir och vilka elkunder som slutligen får bära dessa kostnader beror på flera faktorer, såsom anslutningstariffernas utformning och var elproduktionen lokaliseras samt förändringar i omvärlden. Planeringsmålet styr inte vilken typ av elproduktion som etableras.

Planeringsmålet bedöms påverka flera statliga myndigheter som kan komma att få nya uppgifter gällande energiplanering. Kostnaderna för de nya uppgifterna bedöms täckas inom ramanslag eller av det nya anslaget för energiplanering som regeringen har föreslagit i budgetpropositionen för 2024. Svenska kraftnät har en viktig roll vad gäller förvaltning och utveckling av transmissionsnätet. Då de flesta elproduktionsanläggningar, större industrier och elnätskoncessioner är tillståndspliktiga enligt miljöbalken eller ellagen bedöms länsstyrelserna, Naturvårdsverket, domstolarna och Energimarknadsinspektionen få fler tillståndsärenden att hantera. Regeringen har därför föreslagit ett förstärkt anslag för arbete med miljöprövning och effektivare processer för elnätskoncessioner i budgetpropositionen för 2024. Även kommunerna är involverade i flera skeden vid utbyggnad av elproduktionsanläggningar och elnät. Kommunerna kan därför förväntas få en ökad arbetsbelastning när ärendemängden avseende uppgifter de redan har ansvar för ökar.

Miljökvalitetsmål som bedöms påverkas positivt är målet Begränsad klimatpåverkan och målet Ren luft, det senare eftersom elektrifierade

transporter ger mindre utsläpp till luft. Påverkan på målet Ett rikt växt- och djurliv riskerar att bli negativ när elinfrastrukturen tar olika habitat i anspråk. Å andra sidan är hejdandet av klimatförändringarna en förutsättning för arters och ekosystems fortsatta anpassning.

Förslagets effekter på jämställdheten bedöms vara försumbara.

5.2 Leveranssäkerhetsmål för elsystemet

Det föreslagna leveranssäkerhetsmålet för elsystemet fastslår att det svenska elsystemet ska ha förmågan att leverera el där efterfrågan finns, i rätt tid och i tillräcklig mängd, i den utsträckning det är samhälls-ekonomiskt effektivt. Omotiverade hinder i elsystemet ska undanröjas för att skapa förutsättningar för en effektiv marknad som främjar konkurrenskraftiga priser. Vidare bedöms att Svenska kraftnät bör få ett övergripande ansvar för uppföljningen av leveranssäkerhetsmålet och för att vidta eller föreslå nödvändiga åtgärder. I nuläget finns det ingenstans fastslaget vad som är en tillräckligt robust och effektiv elförsörjning. Det föreslagna leveranssäkerhetsmålet ska utgöra grunden för en sådan definition. Leveranssäkerhetsmålet kommer att kompletteras med indikatorer som möjliggör en kvantifierad uppföljning av målet.

Leveranssäkerhetsmålet tar ett helhetsgrepp om elsystemet. I skälen för förslaget förtydligas för såväl myndigheter som näringsliv vad som förväntas av dem, och vad de kan förvänta sig av elsystemet. På så sätt blir det också lättare för berörda aktörer att vidta åtgärder för att elsystemet ska utvecklas och kunna möta efterfrågan på el. Målet styr mot ett mer leveranssäkert och robust elsystem än vad som i dag är fallet. Hur snabbt en sådan utveckling av elsystemet sker beror på hur aktörerna förhåller sig till det nya målet samt vilka åtgärder som regeringen beslutar om. Leveranssäkerhetsmålet innebär en ökad försörjningstrygghet även vid säkerhetspolitiskt oroliga lägen. Det är bra för Sveriges oberoende samtidigt som det ger en bättre förutsägbarhet och underlättar för industrins gröna omställning.

Leveranssäkerhetsmålet väntas leda till fördelar, såsom en tryggare elförsörjning och snabbare tillgång till elnätet. Investeringar för en tryggare elförsörjning och snabbare tillgång till elnätet medför kostnader. Att bygga ut elsystemet utan tydlig målbild och förankrade krav på leveranssäkerhet riskerar dock att leda till högre samhällsekonomiska kostnader. En utveckling mot ett mer leveranssäkert och robust system kan också innebära mer arbete och därmed ökade kostnader för myndigheterna.

Ett leveranssäkerhetsmål kan indirekt påverka vilka kraftslag som byggs ut. Leveranssäkerhetsmålet är utformat för att främja de förmågor som stödjer elsystemet, inte specifika kraftslag. På detta sätt minimeras risken för att leveranssäkerhetsmålet medför negativa konsekvenser för kraftsystemets tillräcklighet och driftsäkerhet, och förutsättningarna ökar för att främjande förmågor så som flexibilitet och systemstabilitet kan tillkomma samtidigt som ett konkurrenskraftigt elpris uppnås.

Förslagets effekter på jämställdheten bedöms vara försumbara.

5.3 Översyn av energieffektiviseringsmålet

Ett mål för energieffektivisering bidrar till att peka ut en politisk viljeriktning, motivera insatser för att effektivisera energianvändningen och följa upp resultaten från sådana insatser.

En översyn av dagens mål för energieffektivisering ska ge underlag för att utforma ett nytt mål som inte begränsar omställningen eller nyetablering i industrin, men samtidigt styr mot en samhällsekonomiskt och resursmässigt effektiv användning av energi och effekt i alla sektorer.